

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 36725-07-13 ה.ה.א. ואח' נ' א.

תאריך: 8.7.14

בפני כב' השופטת אלה מירז

תובעת

ה.ה.א.
י.א.2 (קטין)
ע"י טו"ר הרב א. גולובנציץ

נגד

נתבע

י.א.
ע"י ב"כ עו"ד אלון אלדר

חקיקה שאוזכרה:

[חוק לתיקון דיני המשפחה \(מזונות\), תשי"ט-1959: סע' 3\(א\)](#)

מיני-רציו:

* ביטול סכום מזונות שנקבע בהסכם ייעשה רק במקרים "בולטים" בהם לא נידון ענינו של הקטין כלל.

* משפחה – מזונות – שינוי השיעור

* משפחה – מזונות – הסכם בעניין שיעור המזונות

תביעה למזונות ודמי טיפול של קטין בשיעור גבוה יותר מהסכום שנקבע בהסכם גירושין. עיקר הדיון עסק בשאלה האם מדובר בתביעה עצמאית של הקטין, או בתביעה להגדלת מזונות המצריכה שינוי נסיבות מהותי.

ביהמ"ש לענייני משפחה פסק:

בפסיקת ביהמ"ש העליון נקבע ברוב דעות מבחן מהותי וחד שלבי לקטלוג תביעה כתביעה עצמאית בשאלת שינוי מזונות (ושינוי משמורת) ולפיו על ביהמ"ש לבחון האם עניינם של הקטינים נדון ע"י בית הדין או ביהמ"ש לגופו, תוך שטובתם נשקלת באופן מובחן ונפרד מיתר ענייני הגירושין. תשובה שלילית תוביל למסקנה כי מדובר בתביעה עצמאית של קטין וזאת ללא קשר לשאלה אם הקטינים קופחו ומתוך ראייה כי לקטינים זכות גישה לערכאות בתביעה עצמאית. לעמדת ביהמ"ש, משמעות פסיקה זו הינה שביטול סכום מזונות שנקבע בהסכם ייעשה רק במקרים "בולטים" בהם לא נידון ענינו של הקטין כלל. ביישום לענייננו נקבע כי יש לבחון את התביעה כתביעה עצמאית של הקטין בלא שביהמ"ש כבול להסכם הגירושין של הוריו. בהמשך לכך ביהמ"ש קבע את שיעור המזונות בהתאם לדין האישי (הדין העברי) וההלכות הפסוקות בעניין.

פסק דין

1. התובעת הגישה תביעה למזונות ודמי טיפול לקטין יליד 26.11.09 בן 4 וחצי באופן שהמזונות יעמדו ע"ס של 2,500 ₪ לחודש והצהרון ע"ס של 1,100 ₪ בתוספת מדור והוצאות קייטנה. הצדדים חתמו על הסכם גרושין ביום 20.1.13 שקיבל תוקף של פס"ד בבד"ר והתגרשו בו ביום. בהתאם להסכם הגירושין משלם הנתבע 1,500 ₪ עבור מזונות הקטין.

תביעה עצמאית או הגדלת מזונות

2. הצדדים חלוקים בשאלה האם מדובר בתביעה עצמאית של הקטין, או בתביעה לשינוי מזונות. לטענת התובעת חתמה על הסכם הגרושין עקב רצון עז להתגרש. המדובר בתביעה עצמאית של הקטין למזונותיו, כאשר הקטין אינו מחויב להסכם בין הוריו. מנגד טוען הנתבע כי מדובר בתביעה להגדלת מזונות ולפיכך נדרש שינוי נסיבות מהותי.

3. **טענות התובעת** - בעבר ניתנו החלטות בעניין המזונות בתיקים נוספים שהתנהלו בין הצדדים בתמ"ש 41905-02-10 ובתמ"ש 42086-02-10. ביום 15.3.11 ניתנה החלטה למזונות זמניים. ביום 2.10.11 הצדדים הגיעו להסכמות בעניין המזונות שנקבעו ע"ס של 1,500 ₪ כולל מדור ומעון, עקב הסכמה לגירושין והתחשבות בנתבע שאינו עובד. הנתבע לא קיים הצהרתו למתן גט והתובעת הולכה שולל עת פחתו המזונות מסך של 2,260 ₪ לסך של 1,500 ₪. רק ביום 20.1.12, שנה ו-4 חודשים לאחר המועד שנקבע בהחלטה מיום 2.10.11, התגרשו הצדדים. המדובר בתביעה עצמאית של הקטין. הסכם הגירושין בין הצדדים אינו מחייב את הקטין.

4. **טענות הנתבע** – לטענתו אין שינוי נסיבות. שינוי הנסיבות היחיד הינו גידול בהכנסתה של התובעת פי 3 וקיטון בהכנסותיו שלו בחצי ולכן יש לדחות התביעה.

המסגרת הנורמטיבית

5. תחילה יש לבחון, באם מדובר בתביעה עצמאית של הקטין. ככל שהתשובה שלילית המדובר בתביעה להגדלת מזונות ויש לבדוק האם חל שינוי נסיבות המצדיק פתיחת הסכם שנחתם לפני כשנה וחצי.

6. **תביעה עצמאית**- הרציונל העומד בבסיס ההכרה בזכותו של קטין, המבקש להגיש תביעה עצמאית ולשנות הוראות הסכם גירושין בין הוריו, הוא החשש כי טובת הקטין לא עמדה לנגד עיניהם, במסגרת המו"מ לסיום היחסים ביניהם וכי ההסכם עלול לקפח את זכויותיו.

אחת הנפקויות כאמור בין הגשת תביעה עצמאית מקורית לתביעה להגדלת מזונות, נוסחה ע"י כב' השופט עמית בבג"ץ [4407/12 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים](#) [פורסם בנבו] (מיום 7.2.13):

"כאשר במזונות של קטין עסקינן, ובכך עסקה מרבית הפסיקה, מוסד התביעה העצמאית מאפשר לבית המשפט לבחון מחדש (de novo) את המזונות שנפסקו לזכות הקטינים- מבלי להיות כבול ומבלי ליתן משקל לסכום דמי המזונות שנפסקו להם בעבר- תוך בחינת צרכי הקטינים והכנסות ההורים. זאת, להבדיל מתביעה רגילה לשינוי מזונות, אשר לגביה – בהיותה חריג לעקרון מעשה בית דין- נדרש להוכיח שינוי נסיבות מהותי המצדיק את שינוי סכום המזונות אם להגדלה ואם להפחתה..."

בבג"ץ הנ"ל נקבע מבחן מהותי (כדעת השופטים הנדל ורובינשטיין שבנקודה זו מסכימים לדעת השופט עמית) בשאלה האם רשאי הקטין להגיש תביעה עצמאית.

בשאלת שינוי מזונות (להבדיל משינוי משמורת) לבדיקת תביעה עצמאית, קובע כב' השופט עמית מבחן מהותי דו-שלבי:

שלב ראשון- האם התקיים דיון ענייני במזונות הקטינים, כאשר חזקה שגם כאשר מאושר הסכם ללא התערבות בגיבושו, בוחן בית המשפט אם יש בהסכם מענה לצרכי הקטין. **שלב שני-** האם הקטינים קופחו בפועל בסכום המזונות שנפסק.

כב' השופט הנדל אליו הצטרף כב' השופט רובינשטיין, קובעים מבחן מהותי וחד שלבי לשאלת שינוי מזונות (ושינוי משמורת) והוא השאלה באם עניינם של הקטינים נדון ע"י בית הדין או בית המשפט לגופו, תוך שטובתם נשקלת באופן מובחן ונפרד מיתר ענייני הגירושין, ללא קשר לשאלה אם הקטינים קופחו ומתוך ראייה כי לקטינים זכות גישה לערכאות בתביעה עצמאית.

יוצא איפה כי על בית המשפט הדין בבקשה לבדוק האם במסגרת אישור ההסכם, בחן בית הדין או ביהמ"ש שאישר את ההסכם, את טובת הקטינים. הקריטריון להפעלת המבחן המהותי הינו "דן ופסק"- האם בית המשפט למשפחה, שקל לגופה את ענייניו וטובתו של הקטין באופן, ברור ונפרד מיתר ענייני הגירושין. ובמילותיו של השופט רובינשטיין "האם נשקלו באופן ספציפי ולגופם", כאשר המבחן הינו "אמיתיות ההליך בכל הנוגע לקטין לאחר שבית המשפט וידא, באמצעות ייצוג וחוות דעת לפי הנחוץ, כי ענייניו של זה נשקלים באופן שאינו טבול בסכסוכי ההורים".

המשמעות הינה שביטול סכום שנקבע בהסכם ייעשה רק במקרים "בולטים" בהם לא נידון עניינו של הקטין כלל.

נטל הוכחה ומשקלו

7. לעניין נטל ההוכחה, קיימת הסכמה לעניין ההבדל בין תביעה עצמאית, לתביעה "רגילה" לשינוי מזונות, וכדברי כב' השופט עמית:

"בעוד שבתביעה רגילה לשינוי סכום המזונות, הנטל על המבקש להוכיח כי חל שינוי נסיבות מהותי, הרי שבתביעה עצמאית הנטל הפוך, והצד המבקש להותיר על כנו את סכום המזונות לקטין, הוא שנדרש להוכיח כי "בסיבוב הקודם" נערך דיון מהותי בעניין מזונותיו של הקטין."

עם זאת קיימת מחלוקת בענין נטל ההוכחה בעת קטלוג התביעה כעצמאית וסטייה מההנחה שבית המשפט או בית הדין שאישר את הסכם הגירושין דן בעניינם של הצדדים. השופט עמית מטיל את נטל ההוכחה על המבקש להסתמך על ההסכם (האב) בנטל "שאינו כבד" וכי "די להראות שאין אינדיקציה לכך שבית המשפט אכן לא נתן דעתו לשאלת המזונות בעת שאישר את ההסכם".

השופט הנדל מטיל את הנטל על ההורה התובע ("הקטין") מתוך חזקה שההורים ובית המשפט פעלו לטובת הקטין והסכם יבוטל רק כאשר "יש אינדיקציה כלשהי, שבית המשפט... שדן בעניין, לא נתן דעתו, עובר למתן אישור להסכם, לשאלה שלפניו".

לפיכך הקטין החפץ לשנות, חובת ההוכחה הראשונית והטלת הספק מוטלת עליו ועל ההורה התובע.

מהכלל לפרט

8. עיון בפרוי' הדיון בבד"ר מיום 20.1.13 מלמד, כי מדובר באישור פסק דין פורמאלי כאשר בית הדין כלל לא דן בענייניו של הקטין. יתרה מזאת, הסכם הגירושין מעגן את ההסכמה שהתקבלה בביהמ"ש למשפחה

מיום 2.10.11 בתמ"ש 41905-02-10 ובתמ"ש 42086-02-10. בדיון מיום 20.1.13 בבד"ר, אומר ב"כ האישה (בעמ' 9 לפרו'): :

"למרות שאני כבא-כח האישה לא המלצתי לה להסכים לזה אבל בגלל שהאישה רוצה להשתחרר מהקשר הזה היא מסכימה לסך של 1,500 ₪ מתוך הסכמת הבעל למתן גט בהקדם ותוך 30 יום."

מכל האמור, ברי כי בד"ר לא דן במזונות הקטין לגופו וטובתו לא נשקלה באופן מובחן ונפרד מיתר ענייני הגירושין בכלל. הוכח כי הסכמת האישה לסכום המזונות בביהמ"ש משפחה, שעל בסיסו נערך ההסכם שהוגש לבד"ר, ניתנה בלא שטובת הקטין עמדה לנגד עיניה. יצוין כי עיון בכתב התביעה מעלה כי התביעה נוסחה בכתב תביעה עצמאי של הקטין.

מכל המקובץ, עולה כי יש לבחון את תביעת הקטין בלא שבית המשפט כבול להסכם הגירושין של הוריו. על מנת לקבוע את מזונות הקטין נבחן את הכנסות הצדדים וצרכי הקטין.

הכנסות הצדדים

9. **לטענת התובעת** משתכרת 4,400-5,000 ₪ לחודש כולל שעות נוספות (ראה עמ' 11 לפרו'). לעניין הכנסת הנתבע, טוענת כי תלושי השכר שלו מחב' אוטובוסים "ש.ה" ומחנות פלאפל ב-XXX אינם עומדים במבחן הדיווח כחוק לרשויות ואינם אמינים. **הנתבע** משתכר 5,000-6,000 ₪ לחודש כנהג אוטובוס. משלם 1,000 ₪ שכ"ד. משלם 1,600 ₪ הלוואות בהיקף של 44,000 ₪. לטענתה, הנתבע לא ציין את החזרי הלוואות בכתב ההגנה.

הנתבע טוען כי אין לו רכוש, כסף נזיל או חיסכון כלשהוא. משתכר כ-4,000 ₪ לחודש. העיד כי עובד כיום בחנות פלאפל ומשתכר 3,000-4,000 ₪ לעבודה של 5-6 שעות, בימים שבו לומד במכללה (עמ' 15). העיד כי לומד כ-3 ימים בשבוע (עמ' 15). ציין כי שכרו במשרה מלאה 5,000 ₪ (עמ' 17). שכרו כנהג עמד בממוצע על 5,000-6,000 ₪ (עמ' 17), משלם החזר הלוואות בסך 1,600 ₪ לחודש (עמ' 20).

מכל המקובץ ולאחר ששקלתי את הדברים, דומה כי יש להעמיד את כושר ההשתכרות של הנתבע על 6,000 ₪ לחודש ושל התובעת ניתן להעמיד על כ-5,000 ₪ לחודש.

צרכי הקטין

10. התובעת העידה כי מתגוררת החל מיום 1.6.14 ב-XXX בשכ"ד בעלות של 2,400 ₪ לחודש כולל מים וארנונה (עמ' 10-11). עלות צהרון מהשעה 7:30 עד 16:45 - 1,100 ₪ וקייטנה ביולי-אוגוסט 2,300 ₪. הנתבע טוען כי רק במידה והתובעת עובדת משרה מלאה, יש הצדקה לצהרון, כאשר לפי פסק הדין אינו אמור לשלם צהרון.

דמי טיפול- לטענת הנתבע, התובעת פטרה עצמה מקיום סדיר של הסדרי ראייה בין הנתבע לבנו ומונעת לחלוטין מפגשים בין השניים. התובעת טוענת כי הנתבע החליט יום אחד להפסיק ולראות את הקטין, דבר שגרם לקטין להפסיק לדבר. לפיכך, הקטין נמצא בטיפול שעלותו כ-300-400 ₪ (עמ' 12). הנתבע העיד כי פוגש בקטין פעם בשבועיים במרכז הקשר וכי ביום חמישי הינו מבטל לימודים ומפסיד עבודה על מנת לראות את הקטין (עמ' 16).

המסגרת הנורמטיבית

11. **סעיף 3(א) לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות)** קובע את חובת האב במזונות ילדו הקטין בהתאם לדין האישי. במקרה דנן מזונות הקטין יקבעו בהתאם לדין העברי. הקטין הינו מ"קטיני קטינים" ולכן מוטלת על האב חובה אבסולוטית במזונותיו.
- לאור "הלכת צינבובי" המאמצת ראייה שוויונית יותר לעניין חלוקת המזונות בין ההורים ולצד שימור הדין האישי, צומצמה רשימת הצרכים ההכרחיים למינימום- מזון, ביגוד והנעלה ומדור. כאשר בצרכים שאינם הכרחיים חולקים האב והאם באופן יחסי ושוויוני.
- ראה: **בע"מ 2433/04 ג' צ' נ' ד' צ'**, [פורסם בנבו] תק-על 2005 (4) 41, 43.
- הפסיקה קבעה סכום של 1,350 ₪ לחודש כסכום שאינו דורש לרוב הוכחה ומשקף שיעור מינימאלי של מזונות לקיום יומו של קטין ומבלי שנכלל ברכיב זה מדור והוצאות חינוך.
- ראה: **תמ"ש (נצ') 42952-05-12 ל.ש נ' ר.ש** [פורסם בנבו] (מיום 31.12.12)
- לעניין היקף חיוב במדור נהוג להעמיד את שיעור השתתפות האב בהוצאות מדור בגין קטין אחד על 1/3 מתשלומי שכה"ד.

מהכלל לפרט

12. לאחר ששקלתי את הדברים ולאור רמת ההשתכרות הכמעט זהה של הצדדים, עם פוטנציאל הכנסה גבוה יותר של הנתבע ולצד העובדה כי הינו לומד, להעמיד את מזונות הקטין על צד המינימאלי בנוסף לחיוב בחלקו היחסי בשכה"ד.
- לענין דמי טיפול – לא מצאתי לנכון לחייבם, בשל העובדה כי תשלום הצהרון יחולק בין הצדדים, כאשר הנתבע פוגש בקטין לפחות פעם בשבוע במרכז הקשר וחפץ בהגדלת הסדרי הראיה.

לסיכום

13. לפיכך לאחר עיון ונוכח השיקולים כולם, נקבע כדלקמן:
- א. הנתבע ישלם לתובעת מזונות הקטין בסך של 1,300 ₪ לחודש ובנוסף 1/3 מדמי השכירות עד לסך של 800 ₪ עבור המדור לקטין. סה"כ יישא במזונות של 2,100 ₪ לחודש מיום 1.7.14.
- ב. הצדדים יישאו בחלקים שווים בכל הוצאות החינוך של הקטין (כולל קייטנה וצהרון) **וכן במחצית מהוצאות הבריאות שאינן מכוסות ע"י סל הבריאות.**
- ג. הסכום צמוד למדד המחירים לצרכן והבסיס הוא המדד שנקבע ביום 15.6.14. **ההתאמה היא אחת ל-3 חודשים.** התשלום יבוצע עד ל-10 לכל חודש.
- ד. קצבת הילדים תשולם לתובעת בנוסף על המזונות.
- ה. המזונות ישולמו עד הגיע הקטין לגיל 18 או עד סיום הלימודים התיכוניים לפי המאוחר. בתקופת השירות הצבאי הסדיר, יעמדו המזונות על 1/3 מהסכום שהיה באותה תקופה.
14. הנתבע יישא בהוצאות התובעת בסך של 2,000 ₪ כולל מע"מ.
15. **המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ותסגור את התיק.**
ניתן לפרסום בהשמטת פרטים מזהים.

ניתן היום, י' תמוז תשע"ד, 08 יולי 2014, בהעדר הצדדים.

אלה מירז תאריך 8.7.14 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)